

543 (30)

O-1b

~~7/27~~
8/20

K32/27

S. Naoo.

1/5.

Magic and witchcraft cases described.

Dikgaba.

1b

- 1 Dikgaba di simollwa ke motho yo pelo-mpe mo yo mongwe. Go thwe dikgaba ke ngwana wa boloi, go thwe fa motho a pallwa ke go tshwarisa mongwe dikgaba le go mo loya a ka moloya. Motshusi monna wa ba Tsiane kwa Mfatlha ya ga Dintshi monna yo wa Mophuting a swelwa ke pholo e le ntsho. Pholo ye e thomile go tlhotsa fela, ya nna ya tlhotsa, ka tsatsi lengwe ya gana go fula bjae ya re ke yo nwa metsi ya palelwa motlhokong, ya swela mo teng. Pholo ya rwala ya iswa gae ya buiwa, Motshusi a e lebella ka teng a re e bolailwe ke ntshotlhwane. Ga feta kgwedi di le pedi ga thoma go tlhotsa kgomo e khunwana, fa kgomo di ile nageng e palelwe ke go boela gae le tse dingwe. Ka metlha fa mosimane Mokadi a fitlha o tla
- 2 mmotsa a re, kgomo ela e kae? Mokadi a bolelle Motshusi gore kgomo e teng e sa palelwa, fela e ya fula-fula. Ga feta matsatsi a mane kgomo e kgunwana ya swa, ya tsewa ka koloi ya tlišwa gae. Ya buiwa kgunwana, Motshusi monga yona a re e bolailwe ke santlhoko sa yona se ne se themile. Ga feta matsatsinyana kgomo ya gagwe e tshunyana ya thoma go tlhotsa, ya tlhotsa matsatsi a supang ya napa ya palelwa mo sakeng tsatsi le lengwe. Ke fa Motshusi a e kgaola molala, e buiwa, a ba a e rekisa go ba-Makakaba ba-Moatshe, ba-Motaung, ba-Monyeki le go ba-Mopuding. Janong ke gona monna wa ba Tsiane a tla batla ngaka ga thwe Radipontō Kobe wa Mongwato. Radiponto a laola ka marapo a re, m molato o tswa letsweleng, ke gore bana ba mpa. A raya Motshusi gore
- 3 kgomo ga di na boloi leso la tsona le irwa ke dikgaba tsa kgaitradio Marea ya agileng Lebotlwane. Ga Motshusi a akanya a raya ngaka a re ke nnete fela se marapo a se bolelang, kgomo tse ke tsa lefa la mmarona, janong kgaitradi ga a itumele. Ke gona Motshusi a tla kopa ngaka Radiponto gore a foke dikgaba tse. Radiponto a batla eithare a tlhankantsha le mmu wa ntlwana ya Rammomo ntsi. Erile mola bosiu ngaka a laela gore batho ba botlhe ba lapa la Motshusi ba tle fa go yena. Halerong le bana. Mpoka le Mmanare le Mokadi Matsila ba tla mo ngakeng e ntse mo ntlung, janong

Radiponto ngaka a ba thala ka setlhare sa go foka yo mongwe le yo mongwe ka tlase ga bogatš ba lekoto. Ke gona a tloga le Motshusi le mosimane a tshotse mahala a molelš ba tsena sakeng. 4 Ngaka ya fiselletsa setlhare mahaleng, ya tsaya seditse ya foka dikgomo ka sakeng. Ka go thala batho ka tlase ga makoto ke go ba sireletsa gore base tlhabiwe ke mmutlwa kapa setlhabi ga ba tsena ka sakeng go tsaya boloko. Setlhabi se ka tlhaba fela motho ya polompegelang dikgomo fa di sa na go fokwa. Le gona se ka mo tlhaba fa a ka re ke tsena ka kgorwana ya saka la teng le fa a sa tseye bolšš mo teng. Janong fa Radiponto a sa no foka saka la Motshusi dikgomo tsa tawa moya; go thwe di ne di tsaya kang dikgomo ga di robetse ka sakeng. Janong fa di sa no fokwa kang ya tsona ya fela le lesa la kgaotša. Dikgaba tsa kgomo tsa Motshusi go thwe di ne di irilwe ke Marea kgaitšadia Motshusi ya tserweng ga Ntladi Lebotlwane. Dikgaba go thwe di tlhatswa ka kgaba le morala.

Morēna Motshela o kile a re o tswara tlogolwana tsa Moradu dikgaba Moradu mosadi wa mmina phuti mogatša Mmalebudi a tsaya Ramabele le Mmusi le bo-monn'a bōna a ba tlhapisa ka morala gore ba se ka ba kgomarelwa ke dikgaba. Go thwe fa motho a go 5 tshwara dikgaba o nyetse, dikgaba di ka se ka tsa wēla motho yo mogolo di tla fetela mo baneng. Ke šōna se e reng fa motho a tshwarwa dikgaba a tlhapise bana ka morala.

Mokadi Matsila monna wa kwa Mfatlha fa ba le Ntsosolo e rile a tswa kgotleng a bōna motlogolo wa gae Maphatsana, a mo kopa gore a yo mo gela metsi. Maphatsana Matsila a gana go ya nokeng, erile mantsiboya a bo a bipilwe ke matlhš a lemoga gore ke dikgaba tsa Mokadi maloma'e. Erile bosa a tsaya phafa a šla Mokadi nokeng matlhš a gagwe a nama a apoga a fola. Dikgaba di nššllwa ke wa gabš motho, e tlo re a mmōna a nna a mo tswana a mo itššla lenga ka molomo ka lššššš, janong motho a name a welwe ke dikgaba.

Kwa Mfatlha fa e ka re motho a go kopile thipa o gannš ya re ka moso ya timela kapa ya robega, monga thipa o tla itse gore ke

dikgaba tsa ya mo timileng.

6 Rankapa Motlhabane mmina phuti kwa ga Mfatlha a nyala Leta Seemise, rragwe Leta a sa rate Rankapa a nyala Leta. Janong Isaaka mokgalabjê a nšêlla bana dikgaba, ba tshola ngwana a feta, ba tshola e mongwe le yena a feta, bana ba nna ba swa ya ba baa ba ferang menwana e mmedi, ga phela a le mongwe wa mosetsana ba re ke Moretlwa. Ke fa Rankapa a tla ikêmêla-kêmêla le banna, banna ba mmolelela gore ke Kgaba ya Ratswalae ke yona e feditseng bana ba gagwe. Ke gona ba ntsha kgomo gore ngaka ya Motswana e ba bofêlê thari e tlhatswe kgaba ye.

7 Lifi monna wa Nawa mmina phuti ya agileng Lebotlwane erile a bolêla le Mogudi mosadi wa Mokwena wa Magopa Morêna Ramabêlê mogolle wa gagwê a mo bolêlêla gore yêna ga a batle ngwetsi ya Bakwena. Lifi a re o ya mmatla ke monna ke o tla iponna. Ke gona Ramabêlê Nawa a romêla Mmatlou le Mmatebaleng mosadi wa Mmusi gore ba yo batlela Lifi mosadi ko Dilokwaneng. Basadi ba ya ba mmatla, Lifi a nama a nyala Mogudi mosadi wa Mokwena. Ga go fetile matsatsi a lesomê le menwana e menê Lifi le Mogudi ba lwa. Lifi a duediswa nku mme mosadi a boela ka lapeng. Ga feta matsatsi a mane Lifi le Mogudi ba lwa gape, mme Lifi a duediswa gape. Ya tla ya di ka ba ntse ba lwa fêla, mme go thwe e ne e le dikgaba tsa Ramabêlê. Mafelelong mosadi wa Lifi a swêla Mokwena. Ke gona Lifi a tla bolêlêla mogolle wa gagwe Ramabêlê gore o pelo botlhoko fa a padile go utlwa kganô ya gagwe mathomololong. Kgaba go thwe e senyetsa motho bontlê.

8 Kgaba e ngwe e thata ke ya motho ya suleng fa a ka re a swa a bo a ne a le pelo-botlhoko ka ngwana wa gagwe kapa mongwe wabô. Ngwana go thwe o tla tlhoka tlhônônô mo lefatsheng le fa a ka tsamaya le dingaka. Ke gore ngwana a bo a iswe ko phuping ke mmagwe a fitlhe a khuthamê ka makguru mo tlhogong ya phupu, a ikopele maitshwarêlô go rragwe ka go bolela a re, ntate nthoballê, badimo beso ba nkatlarele. Go thwe fa a boletse jalo e tla re bosiu rragwe a mo tlela ka toro a mo bolelela se a tshwanetseng go

se ira. Go thwe fa moso a nea sa tla kgaba ga e tloge, ke gore ka tsatsi lengwe ngwana a iswe gape ko phupung. Dikgaba tsa motho a sule dingaka di itse go di bona fela.

9 Mmatlou mosadi wa Matsila erile a a swa a bo a tshwere Seipupi dikgaba bakeng sa Tsheko Mothailane phuti ya Seipupi. Mmatlou o ne a sa rate Tsheko monna wa Mothailane a ka tsaya Seipupi ngwan'a gagwe. Janong erile fa a swa (Rooiberg) ka 1934 a laela gore Seipupi a nne fela le Tshekō ba tla ba ba kgaihane fela va se na ngwana ba vabedi. Go ntse fela jalo Seipupi le Tsheko ba ntse nyaga tse lesome ba sa bone ngwana yaba ba tlogelana. Kgaba ya motho a sule e thata ga e fetolwe.

Ngaka Marobalong wa Mongwato o kile a re o reka ditlhako tsa Radipeo Nawa, Radipeo a gana ka tsona. Ka tsatsi le lengwe a mo kopa gape gore a reke ditlhako tsa gagwe fela Radipeo a gana gape. Ke gona Marobalong a tshwara tlhako tsa Radipeo dikgaba, erile mantsiboya Radipeo mmina phuti a re ke sotetsa mollo ntlu ya nama ya fsa le ditlhako.

10 Filipi monna wa ba Mokgethwa o na a bolawa ke makoto, ke gona a tloga a ya go ngaka Filimone monna wa ba Mopuding Lerotsi ya agileng ga Dintshi a fitlha a laola maoto. Ngaka ya mo bolelela gore badimo ba gabo ba kwatile ba re Filipi o ba tima jalwa fa a bo irile ga gagwe. Filipi a botsa ngaka gore fa bo-rragwe ba sule ba ka fiwa jang jalwa gore ba tle ba itumele. Ngaka Mopuding a re fa o irile jalwa o re pele o tlhotlha jalwa bo, o tlhotlhele ka phafaneng o e tlhome fa monyakō wa ntlu ya gago, o tsee mahala a molelo a mararo o a loke ka phafaneng ya jalwa e ntse e le monyako. Janong o pote ntlu ya gago ka morago o ntse o opa diatla le basadi ka tlung ba nne ba ope diatla. Ngaka ya re Badimo ga ba nwe jalwa ba tla fitlha fela ba loke menwana ka jalweng ba dupe ka dinko fela. Fa go fetile nakonyana o ka nwa jalwa boo. Tiro ye e irwa mantsiboya/fela.

11 Mmammu mosetsana wa Monyeki ya agileng ga Dintshi o tsala ngwana a feta, a boela a tsala mosimanyana a feta, a tsala gape mosimanyana le yena a swa. O ne a ba tsala ka lesogana le sa mo nyala go thwe Rapule Marakalla. Janong ke gona ba bitsa ngaka Mmalephoi go laola maso a bana, mme ngaka ya bolella Maketemela Monyeki kgaityadi ya Mmammu gore bana ba Mmammu ba fetswa ke rra bona ya swetseng ko Thuba-phafa, o re fa Mmammu a irile bojalwa ga a mo fe kapa begele. Ke gona Mmalephoi nyaka ya Ba-Monyeki e agileng ga Raphorotlheng e ba bolella gore Mmammu a ire bojalwa bo yo begwa. Janong Mmammu a ira bojalwa erile pele bo nowa ke motho ba lala bo robetse, ka moso Maketemela a tsoga ka magube a banna a tsaya phafana e tletse jalwa a yo e tlhoma phupung ya rra bona ko Thuba-phafa tlhogong ya lebitla. Ga a ka a bolella sepe phupung o tlhomile fela phafana, go thwe yena o itsitse gore ke ya bojalwa ba mang. Fa a boya phupung ga nowa bojalwa ba Mmammu, kgava ya feta fa moso a sa na go etela Mmammu ka toro. Go thwe moso o na a batla patlo le magadi a Mmammu go Ba-Marakalla. Dikgaba tsa ba phelang di thongwa ke motswenô.

END. S. 543